DRUŠTVENIK

DOMOLJUBOVA PRILOGA POSVEČENA IZOBRAZBI : IN NAŠIM DRUŠTVOM :

Štev. 10. **V Ljubljani, dne 19. oktobra 1911.** **Leto III.**

Naše društvo.

(Dalje.)

3. Prva igra.

Nekateri so že dolgo časa želeli, da bi tudi naše društvo priredilo enkrat kako igro. »Drugod začne društvo ponavadi s kako igro. Še v takih krajih prirejajo igre, kjer nobenega društva ni, pri nas pa nič in nič, kakor bi pri nas ne imeli fantov in deklet, ki bi lahko ravnotako dobro ali pa še boljše igrali kakor kjerkoli. Saj so nam bile po drugih društvih ravno igre najbolj všeč. Zato smo društvo ustanovili. Saj je tako ni nobene zabave več v Dolini. V krčme ne hodimo več ob nedeljah, plesati ne gre, v društvu pa nedeljo za nedeljo sami resni pogovori, sama predavanja. Pridig se človek kmalu naveliča, jih imamo v cerkvi dovolj.«

»Hribov Joža je kriv,« so se se kregali drugi, »in pa učitelj, sama resnost jih je; škoda da nista že stara dedca. Škoda, da smo izvolili Hribovega za predsednika.«

Joža je kmalu zvedel za to nejevoljo med mlajšimi fanti in dekleti in že prihodnjo nedeljo je povedal članom v društvu sledeče:

»Ni mi bilo všeč, ker ste se kregali med sabo čezme zavoljo igre. Mar bi bili kar meni rekli, kaj želite. Toliko smo že prijatelji, da si odkrito povemo drug drugemu, kar nas teži. Na gospoda učitelja se tudi kregate. Menda zato, ker ni napravil v društvu pevskega zbora. Rekel mu pa ni nihče nič, nihče ga ni prosil. Naprosimo ga danes, jaz vem, da bo rad ustregel. Zato sem tudi jaz, da se priredi enkrat ena igra. Že zato se spodobi, da nekoliko proslavimo našo zmago pri zadnjih občinskih volitvah. Za igro bo pa treba precej dela in priprav. Nimamo potrebnega prostora, ni kulis, ni oblek. In igralce bo treba učiti. Eden mora biti, da bo vodil izkušnje. Jaz nisem za to reč. Izberimo danes enega, da bo vse to uredil. Vsi drugi, ki tako želite igre, mu pridno pomagajte.«

Učitelj je z veseljem obljubil, da bo poučeval pevce. Takoj se je tudi dobilo dovolj pevcev in pevk za zbor. Tudi pri igri je obljubil pomagati. Vendar je rekel, naj se kdo drug določi za režiserja. Izbrali so Poljančevega Toneta. Zgovorili so se, da bodo igrali »Tri sestre« in da bodo igrali na Hribovem skednju.

Sedaj je bilo treba izbirati igralce in igralke. Posebno z igralkami je bil velik križ. Deklet je bilo v društvu veliko in skoro vsaka bi bila rada igrala in vsaka le glavne vloge. Ko jih je Tone izpraševal, ali hočejo igrati, se je pa seveda vsaka branila z največjo sramežljivostjo. Nagajivci so se začeli norčevati. »Le čakajte,« so dejali, »prihodnjič bomo izbrali tako igro, da bodo same glavne vloge in same mlade in vse se bodo pomožile.« Tako so dosegli, da dekleta niti zabavljati niso mogla na glas. Tihe jezice je bilo pa vseeno precej.

Ko je Tone nabral dovolj igralcev in razdelil vloge, je začel skrbeti za oder. Nalašč je šel enkrat v dve sosednji fari in bližnje mesto pogledat odre. Tudi učitelj in Hribov Joža sta šla z njim. Po poti proti domu so sklenili, da bodo kulise delali sami. Med društvenimi člani je bil tudi Peterček, zidar, ki je poslikal že veliko vaških znamenj, mizarja sta bila med člani kar dva.

Odslej se je delalo v društvu vsak večer, dokler ni bil oder gotov. Deske je dal Joža zastonj, platno so kupili, slikar in mizarja so tudi delali zastonj, samo malo za pijačo so jim dali. Tudi drugih članov se je takrat zmerom dovolj nabralo v društvu, in učitelj jih je vadil v petju.

Ko je bil oder narejen, je Tone imel prvo skušnjo. Najprej je učitelj razložil igralsko umetnost in njeno zgodovino. Kako so igrali že mnogo pred Kristovim rojstvom in kako danes posebno cvete ta umetnost. Da se ne sme zamenjavati igre z življenjem. Kako je nespametno, ker nekateri ne marajo igrati lumpa ali berača, ali dekleta starih vlog. Če igra fant dobro fantovsko vlogo ali dekle dekliško, pač ni nobena posebnost, čudno bi bilo, če bi pri igri ne zadel tega, kar zadene vsak dan v življenju. Veliko večja umetnost je, če zadene dobro dekle starko, mlad fant berača. Tone je pridjal, da ne sme nihče nič zameriti. Če bi vsak tehtal besede in brž zameril, je vsak pouk nemogoč.

Potem so začeli s skušnjo. Drugače je šlo dobro, samo Špelino in Majdino vlogo so morali zamenjati.

Po skušnji so se še nekoliko pozabavali. Jera je pravila, kako jo je med potjo ustavila Pustova Olga: »To ste neumne, ki pomagate pri igri, ki se norčuje iz kmečkih deklet. Ko bi bila jaz namesto vas, bi take igre še gledat ne šla, ve ste pa take telice, da greste same igrat.«

»In kako si odgovorila?«

»Sem rekla, da se igra ne norčuje iz kmečkih deklet, ampak samo iz nekaterih napak, ki so razširjene pri njih. Pa če bi se tudi, same iz sebe se vendar lahko norčujemo. Slabše bi bilo, če bi se drugi iz nas. Pride pa vse na vrsto,« sem dejala, »enkrat se bomo pa na račun fantovskih napak smejale. Najprej za nami pa pride na vrsto jara gospoda. Boš videla, tisto bo šele smešno in zabavno. Rada bi jo bila še povabila, da takrat tudi ona lahko pride igrat, pa mi je ušla.«

»Dobro si ji povedala.«

»Pustovi so res skrbni za nas in našo igro,« je pripomnil Tone, »jaz pravim, da jih bomo morali imenovati za častne člane našega društva, da bomo tudi takih kaj imeli. Mene se je pa Pust sam lotil. »Plesati več ne puste župniki,« je dejal, »odkar so ljudje tako božji, da je vse po Marijinih družbah in izobraževalnih društvih. Mislijo, da bi se brž ves svet pohujšal. Pri igrah je pa vse dovoljeno. Stokrat več pohuj-

šanja se napravi pri skušnjah za igre in pri igrah samih kot na vseh plesih. Jaz vem, kaj se vse tam godi. Mene bi bilo sram take hinavščine. Tako se kvari svet, pa je vse prav, samo, da se gostilničarjem odjeda zaslužek.«

»To se po nepotrebnem jezite, Pustov oče,« sem ga zavrnil, »veseli bodite, veseli, da se tako kvari svet. Če se nas bo veliko pokvarilo, boste imeli vi največji dobiček. Kar se nas bo v društvu pokvarilo, bomo vsi društvo pustili in šli v krčmo. Po vseh društvih pravijo, da so napravili to poskušnjo, da vsak društveni član, ki se pokvari, društvo pusti in začne pridneje zahajati v gostilne.«

Drug ni igralcem nihče nič rekel, in ko so Pustove izplačali tako dobro, so jih tudi ti pustili v miru. Zabavljalo se je samo še takrat, kadar ni bilo nobenega društvenega člana zraven. To je bilo mogoče samo v krčmah, ker tja je šel malokdaj še kak društveni član. Vendar so fantje vedno pazili, ker so vedeli, da so nasprotnikom tako v želodcu, da jim bodo skušali napraviti na vsak način kako škodo, da se ni nikjer in nikoli zanesti. Pazili so tako dobro, da jim ti res niso mogli prav nič ponagajati.

Pri drugi skušnji je manjkalo Majde in Ane. Majda bi bila rada vzela Gabrovega Franceta, zato je vlogo Špele tako rada prevzela, ko so ji pa vlogo zamenjali in ji dali vlogo Majde, ji ni bilo kar nič prav. Že tako se je vedno bala, da ji ne bi Žitarjeva Katra prevzela Franceta, sedaj naj pa igrata skupaj. Če se v igri vzameta, ne bo prav nič čudnega, če pride Francetu na misel, da jo bo v resnici vzel, njo pa popustil, to pa že ne gre. Vrhu tega so se še doma norčevali iz nje.

»Naša Micka bo v društvu igrala »staro devico«, ji je nagajala sestra. »In starega vdovca bo dobila, pa še kako ga bo vesela. Jaz bi pa ne trpela, da bi se iz mene norčevali!«

Micka ni potem nekaj dni nič govorila, nazadnje je Jeri naročila, da ne more igrati. Da se ji Majdina vloga nič ne prilega.

V društvu se je hitro zvedelo, kaj je Micki, da je ni k skušnjam. Zabave in smeha je bilo veliko in sklenili so, da je ne bo nihče nič prosil, častil in prigovarjal. Hitro se je lahko dobila druga igralka. Skušnje so se lepo vršile naprej. Pevski zbor je tudi zelo napredoval.

Hitro se je približala nedelja, ki je bila določena za igro. Fantje so poskrbeli za reklamo in ljudstva je prišlo, da se je vse trlo na Hribovem skednju. Tudi nasprotnikov se je nabralo lepo število. Prišli so, da bi potem lahko vse v nič dejali. Drugače že niso upali nagajati, jih je bilo vse premalo. Že naprej so vse zaničevali.

»Kaj bodo napravili ti buteljni. Saj nimajo študiranega človeka med seboj, da bi jih kaj naučil. Če bi jih učitelj, pa ga menda ne veseli ta reč. V mestih že napravijo lepe igre, tam imajo pa tudi ljudi za to in prostor, te- le igre po kmetih so pa včasih jako neslane. Jaz sem prišel iz same radovednosti, da ne bodo mogli potem prav preveč hvaliti, da bom sam videl in da bom lahko vsakega ustavil, kdor bo prav neumno hvalil.«

Pust je pravil ljudem v svoji krčmi: »Kaj bo neki tu lepega. Če jaz napravim ples v gostilni, je vse drugače. Pri nas je res kaj veselja in zabave. Kaj bo pa tam? Še kozarca vina ne boš mogel dobiti. Če se boš le malo bolj naglas zasmejal, te bo že župnik grdo pogledal, takoj ti bo nevoščljiv.«

Vsi skupaj niso nič opravili. Ljudi več kot dovolj in na koncu igre in petja navdušenje, da še nikoli takega. Še nasprotniki niso mogli grajati.

»Saj so res še nekaj napravili, kdo bi si bil mislil,« je dejal semintja kdo izmed njih in kar najhitreje so se porazgubili.

V krčmi pri Pustu — tu so se zbrali po igri — so pa rekli samo:

»To so zlodji!«

Naši pa kar niso vedeli, koga naj bolj pohvalijo. Eden je hitel hvaliti Špelo, drugi Ano, tretji Majdo, pa zopet Franceta, Orla, Antona, berača, Jero, sploh vse; enega izpred drugega.

»To je pa nekaj, to. Kaj takega bomo pa še prišli pogledat.«

»To je gotovo. Tisto pa zmerom. To je vse drugačna zabava kakor v krčmi. Ja, to so tiči, ti-le naši fantje in dekleta.«

»Pa vse so sami naredili, samo učitelj je malo pomagal. Ta je pa tudi mož na svojem mestu. Takega še nismo imeli. Kako jih je naučil peti. Naši fantje imajo tudi grla za petje.«

»In kako je prijazen, z vsakim ti govori, kakor midva med seboj. Tudi otroci so vsi drugi, odkar je on pri nas, obnašanja drugačnega in koliko znajo več.«

Vsi so zahtevali, naj se igra ponovi. »V vsaki hiši jih je moralo nekaj ostati doma in eden in drugi bo rad dvakrat pogledal,« so pravili.

Ko se je igra ponavljala, ni bilo navdušenje nič manjše. Cela Dolina je govorila samo o »Treh sestrah« in o dolinskih igralcih. Vse je zavidalo igralcem pridobljeno slavo. Če bi bil takrat vprašal v društvu, kdo hoče sprejeti kako vlogo, mislim, da bi se bili razun učitelja in predsednika vsi fantje in dekleta ponujali.

Pri prvi odborovi seji so sklenili, da se čisti dobiček, ki ga je bilo lepa vsota, porabi deloma za društvo, deloma za podporo igralcem, ki bodo hodili v Ljubljano k igram »Ljudskega odra«, da se izšolajo. Sklenili so tudi, da bo društvo še večkrat priredilo kako igro, vendar pa ne prepogosto, kvečjemu tri ali štiri na leto. Tudi pevski zbor je ostal in sklenili so, da se bo vsako nedeljo v društvu po predavanju malo zapelo, da se združi pouk z veseljem in zabavo. Tako bodo člani še lažje pogrešali gostilne.

Tudi to se je dobro obneslo. Vedno več ljudi je zahajalo k predavanjem in društvena soba je postajala že skoro premajhna. Glasno že skoro nobeden ni upal zabavljati čez društvo, tako se je priljubilo Dolincem.

St. T.:

Cigan.

(Konec.)

Pozno zvečer se je peljal Mlinar iz trga, kjer se je precej dolgo zamudil. Ravno se je peljal po klancu skozi temen smrekov gozd in priganjal kobilico, ki ni mogla dirjati v breg. Akoravno že star in ne strahopeten, se je vendar včasih plašno ozrl okoli sebe in pričakoval, kdaj ga kdo napade. Pred oči so mu stopili vsi strašni dogodki, ki so se vršili tukaj za časa rokovnjačev in drugih takih druhali. Takrat ni bilo varno tukaj hoditi ponoči, posebno ženskam ne. V gozdu je zaskovikala sova in sfrfotala na plen. Mlinarju se je kar zdelo, da sliši glasove onih, ki so bili tukaj oropani in umorjeni. Saj je že večkrat slišal koga pripovedovati, kako tukaj straši v temnih nočeh. Veter je potegnil, vrhovi visokih smrek so se lahno zazibali in Mlinarju se je zazdelo, da sliši za seboj korake, nekdo je hitro stopical za njim; nategnil je vajeti in počil z bičem po zraku. A neznanec je stopil tudi hitreje. Mlinar je zaklical:

»Kdo je?«

Nobenega odgovora, le neznanec je naglo skočil k vozu in kakor bi mignil, je sedel pri prestrašenem Mlinarju, ki ni vedel, kaj bi počel.

»Oče, le nikar se ne bojte, jaz sem.«

Mlinar se je sicer nekoliko umiril, a vseeno je gledal nekoliko s strahom cigana. Kaj počenja tukaj v gozdu ponoči in kaj hoče od njega. Enkrat je že mislil, da bi ga pahnil od sebe in zdirjal naprej; toda premislil si je, čeprav mu je bilo tesno pri srcu poleg cigana, ki ima gotovo kak poseben namen, sicer bi ga ne bil pričakal tukaj.

»Kaj delaš tukaj?«

»Vedel sem, da ste šli v trg in prišel sem vas čakat, ker bi se sam nekaj rad pogovoril z vami.«

Mlinar ga je gledal postrani in izkušal videti vsak njegov gib v temi. Morebiti samo pod pretvezo to govori, da bi se lažje maščeval nad njim.

»Kaj bi rad?«

»Zakaj mi ne daste Anice?«

»Fant, bodi pameten in malo pomisli, da to ni mogoče!«

»Zakaj ni mogoče? Ali nisem ravno tako človek kakor drugi, ali mi kaj manjka, ali nisem pošten? Kdaj sem komu še kaj žalega storil?«

»Saj ti ničesar ne rečem, všeč si mi, priden si in pošten, a jaz ti Anice ne morem dati; kam pa boš šel z njo, saj nimaš ničesar.«

»Sicer še nimam ničesar razen svojih rok, a Boštan mi je obljubil posestvo; ali se ne morem potem oženiti?«

Cigan ga je pogledal tako prodirajoče, da je Mlinar v temi videl lesk njegovih oči in prestrašil se je

»Lahko, ali pomisli in bodi pameten, Anice ti vseeno ne morem dati, saj veš, kaj je bila tvoja mati.«

Ciganu se je zabliskalo v temi oko, težka pest se je stisnila, mišice so zatrepetale na rokah in z zobmi je grozno zaškrtal, da se mu je Mlinar začel umikati. Janez, ki mu je seglo to očitanje v dno srca, bi se gotovo ne premagal, ko bi Mlinar ne bil Aničin oče.

»Ha, ha! Seveda cigana se vsakdo ogiblje, kakor bi ne bil ravno tak, kakoršni so drugi. Ne bom se vam več silil, ker vidim, da me na noben način ne marate, a s tem ste mi uničili življenje. Šel bom, da me ne bodete videli več, da vam ne bom na poti,« jezno je zaškripal z zobmi, skočil raz voz in se izgubil v goščavi . . .

Mlinar je prišel skozi gozd, oddahnil se je in pognal konja. Še je slišal kako je zakovikala sova v gozdu, potem pa je bilo zopet vse mirno, le drdranje voza se je razlegalo v gluho noč . . .

Po dolini je legal mrak. Vrh Dobrče je še žarel v zlatih pramenih zahajajočega solnca. Ljudje so sedeli na klopeh pred hišami, pogovarjaje se o vremenu in o dogodkih zadnjih dni, kajti vse je že bilo znano; stare ženice so poskrbele, da se je kmalu razneslo po vasi, kar se je godilo pri Mlinarju. Veselili so se lepega večera, zadovoljni, da se morejo nekoliko oddahniti od težkega vsakdanjega dela. Očetje so modrovali in spuščali iz kratkih pipic goste oblake dima proti nebu, otroci so se pa valjali v travi.

Ob robu gozda blizu vasi sta stala dva človeka, cigan in Anica. Janez je imel čez ramo obešene citre in v zemljo je bila zapičena palica. Gledal je v tla in molčal, Anica pa je tiho jokala.

»Anica, nikar ne jokaj, saj vidiš, da ni mogoče, tvoj oče me ne mara. Pozabi me in bodi srečna z drugim, iz vsega srca Ti želim, akoravno mi je neizrečeno hudo, da Te moram zapustiti.«

»Janez, zakaj greš? Počakaj, morebiti se obrne na boljše.«

»Ne, jaz grem.«

»Ne hodi, tako bo pusto, ko te ne bo več. Ostani doma!«

»Anica, bodi zdrava in srečna in pojdi domov, da te oče ne bodo pogrešili.« Prijel je za palico, da bi odšel; toda Anica ga je še enkrat prosila, naj ostane. A cigan se ni dal pregovoriti. Vedel je, da ne bo nikoli njegova, zakaj bi jo potem motil in sejal razdor med ljudi. Še enkrat ji je voščil najboljšo srečo in Anica sama ni vedela, kdaj je izginil v temni gozd. Stala je naslonjena na debelo bukovo deblo, zrla v goščavo, kjer se je slišalo hrestanje suhih vejic pod ciganovimi nogami . . . Sedaj je izgubila, kar je bilo njenemu srcu neizrečeno drago, odšel je tako hitro, da se ne povrne nikdar več. Najrajša bi bila planila za njim, da bi ga spremljala na njegovih potih, a gotovo je ne bi hotel. Dolgo je slonela ob stoletnem deblu, dokler je ni prestrašil čuk s svojim »te ujem«, da je odšla proti domu, sama in potrta . . .

Boštana sta se čudila in spogledovala, ko onega večera Janeza le ni bilo domov. Popoldne se je kar naenkrat izgubil, vzel citre in šel.

»Jera, bogve, kje je, da ga ni; ura je že blizu desetih. Nekaj je moralo zopet priti vmes, saj je bil zadovoljen s tem, da greva kar snubit.«

Boštanka se je stisnila v kot, bila je že stara in tiho molila za svojega rejenca, odgovorila pa ni ničesar.

»Jera, jaz slutim, da jo je kam pobral, morebiti daleč. Rad sem ga imel in na stara leta bi se nama dobro godilo, ko bi ostal. No, pa saj morebiti pride nazaj in Mlinar se bo dal sčasoma tudi pogovoriti. Ne vem, zakaj ga ljudje nočejo, ko je vendar tako miren in prijazen bi bil Janez tudi z njimi, ko bi se ga tako ne ogibali.«

»O, kako je bilo prijetno, ko je bil še vesel in je zvečer sedel za mizo ali pa pod oreh in tam igral tako lepo!« Boštanka je tiho vzdihnila in si zaželela zopet onih lepih in veselih dni . . .

Dolgo v noč sta še govorila in se spominjala Janeza; obema je bilo zelo hudo, ker sta slutila, da ga ne bo več, in sklenila sta, da bodeta poizvedovala za njim in ga skušala zopet dobiti v svojo sredo. Toda to so bile le lepe nade, cigan je bil že na poti brez najmanjše misli, da bi se vrnil.

Počasi je stopal Janez skozi gozd stoletnih smrek in bukev. Včasih je nekoliko postal in se ozrl nazaj, a videl je le temo. Prijel je zopet za palico, popravil si je citre na hrbtu in prišel skozi gozd. Pred njim se je razprostirala po pobočju Dobrče zelena senožet. Stopil je še nekaj korakov in sedel na skalico, kjer je včasih kot pastir piskal na leseno piščalko. Spomnil se je svojih otroških let, kako je z Anico tukaj pasel čredo svojega rednika in bil vesel, da je le ona sedela zraven njega in poslušala glasove njegove piščalke. Toda vse je minulo, prišlo je, kar je moralo priti in obenem so se razdrle vse njegove nade, najiskrenejše želje njegovega srca so uničene. Sklonil je glavo, polotila se ga je globoka žalost. Tako jo je zapustil, takorekoč brez pravega slovesa, v žalosti in negotovosti. Kaj pač dela sedaj, ali tudi misli na ubogega cigana, ki je namenjen v svet? O, ko bi jo le še enkrat videl, potem bi zavriskal in potolažen zapustil kraj veselja in žalosti. Tudi svojih rednikov se je spomnil. Kaj vendar mislita o njem, nehvaležnežu? Morebiti ga iščeta in kličeta, a zastonj, on jih ne sliši in tudi noče slišati, sedaj je prepozno. Kar je sklenil, bo tudi storil. Kaj pa hoče še iskati v tej mali vasici, ko je še tisto izgubil, kar mu je bilo najljubše. Hudo mu je bilo, ko je premislil, kako nehvaležno je ravnal s svojima dobrotnikoma, ki sta ga vzgajala in redila dobrih dvajset let in sta bila dobra z njim, zapuščenim ciganom, ki je bil drugim v nadlego, in sedaj ju je skrivaj zapustil, ko bi morebiti na stara leta potrebovala njegove pomoči. Tolažil se je s tem, da bi ga onadva gotovo ne pustila, ko bi jima povedal, da odhaja, in zapustiti je moral lepi gorski kraj.

Cigan je položil citre na kolena, nehote so začeli prsti ubirati strune in v tiho noč so brzele žalostne melodije. Včasih pa je začel strastno švigati s prsti po strunah, srce mu je vzkipelo in iz oči so mu streljali plameni jeze in gneva . . .

Na vzhodu se je pokazala lahna zarja, da so se videli bledikasti oblački, ki so plavali po nebesni modrini, in prijadrala je luna velika in lepa; počasi je lezla izza sivih gora in razsvetljevala z medlo svetlobo Srednjo vas, ki je ležala v bregu, in po poljih in travnikih so padle dolge temne sence gozdov. Cigan je prenehal, roke so mu počasi padle raz citre in ozrl se je na vas. V sredi je stala cerkev, visoko v zrak je štrlel zvonik in zlata krogla se je svetila v luninih žarkih.

Še enkrat je zaigral na citre, roke so se mu tresle pri tem, še enkrat pogledal k Boštanu in Mlinarju in vstal. »Z Bogom, z Bogom za vedno,« in cigan se je obrnil in stopal enakomernih korakov dalje s temnim čelom v nepoznano bodočnost . . .

* * *

Po tem dogodku je minulo dvajset let. O ciganu ni bilo nobenega sledu, živ človek ni vedel, kam je izginil. Pa saj se razen Boštanov ni nihče zmenil zanj, ko sta pa še ta dva umrla, je bil cigan pozabljen v Srednji vasi. Anica je prebolela to izgubo in hočeš nočeš se je omožila s Tinetom, ki pa Mlinarju bogve kaj ni bil všeč, ker je imel pri večjih podjetjih vedno smolo. Sicer pa je bilo v Srednji vasi še vedno isto življenje.

Nekega poletja pa je družba ciganov, ki se je priklatila v Sred. vas, zopet oživila spomin na Janeza in nekateri so kar z gotovostjo trdili, da so ga videli, da je imel črno brado in strašansko hude oči, toda izkazalo se je, da to ni bil Janez. Ljudje so veliko govorili in ugibali, nekateri so se še celo bali, da se bo Janez, ako je med njimi, maščeval, in ko bi se pripetil kak požar, gotovo bi bil Janez vzrok.

Cigani so zopet odšli. Leta so potekala, toda o Janezu-ciganu ni slišal nihče več.

Nekoliko napak.

Opozoriti hočem na nekatere napake, ki so v veliko škodo našim društvom in ki zelo ovirajo njih delo.

Najprej tisto smešno-neumno nasprotje med posameznimi vasmi. Mi tako radi dajemo priimke nekaterim vasem in njih prebivalcem. Skoro vsaka vas in trg ima svojo zbadljivko. V eni vasi ne smeš reči »tele«, v drugi »vol«, tu ne smeš govoriti o »krivih hlačah«, tam zopet ne o »polžu«, ker drugače je zamera. Že v vsaki fari zaničuje ena vas drugo. Naravnost sme-

jati se mora pameten človek, če opazuje ta otročja nasprotstva; toda ravno ta nasprotstva so povzročila prejšnje čase veliko pretepov in pobojev; sedaj je sicer izobrazba toliko napredovala — precej ravno po zaslugi naših izobraževalnih društev — da so pretepi in poboji precej ponehali, četudi popolnoma izginili še niso, veliko škodo pa dela to povzdigovanje ene vasi nad drugo našim organizacijam. Če se zanese ta reč enkrat v društvo, je društvo za dolgo časa ubito. Zato naj v naših organizacijah za to stvar ne bo prostora. Fantje in dekleta, proč z vsem, kar nas v očeh pametnih ljudi ponižuje! Naj bo eden iz te ali one vasi, če je poštenjak in vzoren član društva, je spoštovanja vreden. Kdor je pa maloprida, ni zato nič boljši, če je iz najuglednejše vasi in iz najboljše hiše.

Ravno tako naj ne bo prostora v naših društvih za čenče. Prepustimo te kurjim želodčkom! Tudi čenče ubijejo društvo. Naša dekleta in naši fantje pa niso za čenče. Vtikati se, da, samo vpoštevati čenče, je znamenje popolnoma neizobraženega človeka. Pameten človek se za čenče ne sme vtikati tisti, ki hoče igrati kako vodilno ulogo. Sam poznam društvo, ki so ga za dolgo časa ubile čenče.

In naša nestanovitnost! Kadar se kje vname, je kakor bi podrezal v mravljišče. Življenje par tednov, da ga mora biti človek vesel. Prva igra ali prvo predavanje vzbudi pri nekaterih velikansko navdušenje. Dolga poročila, polna navdušenja in pohvale, polna veselih prorokovanj za bodočnost se pošljejo v liste. Potem pa spet društvo zaspi, kot bi odrezal.

»Bo treba spet kaj začeti«, pravi voditelj društva, kadar se predrami. »Saj bo res treba kaj napraviti«, mu pritrdi par članov, in skupaj zadremljejo nazaj. Če jih kdo vpraša, kako da društvo spi, se vsi izgovarjajo na predsednika, kot da bi predsednik moral povsod sam začeti, povsod izreči prvo in zadnjo besedo. Kjer predsednik nič ne naredi, naj se drugi toliko bolj potrudijo. Kjer po štirinajst dni ne pride razun donašalke časopisov nihče v društveno sobo, tam društvo ne izvršuje svoje naloge, tam društvo spi. In če bi »Domoljub« tako pridno prinašal poročila o društvih, ki nič ne delajo, ki spe spanje pravičenega, kakor o onih, ki kaj prirede, bi imel še veliko več poročati, kakor ima sedaj. Seveda se za spanje po društvih kot za vsako napako dobi tisoč izgovorov in opravičil.

Poleti se izgovarjajo: »Sedaj ni nič, ljudje so tako zdelani, pa časa nimajo. Vsak je vesel, ko pride nedelja, da se nekoliko izpočije. Tudi če bi kaj napravili, bi ljudje ne prišli.« Čudno! Gostilne so pa tudi poleti vsako nedeljo polne. Naša društva imajo vendar zlasti ta namen, da izpodrinejo škodljivi vpliv gostilen in žganjaren, da nudijo članom pošteno zabavo. Poštenega razvedrila so pa ljudje prav posebno potrebni poleti, po obilnem, trdem delu.

Pozimi se zopet izgovarjajo: »Sedaj je težko. Pota so tako slaba in dan je tako kratek, sedaj ni nič z igrami in predavanji, bomo pozneje začeli.« In spomladi in jeseni je dan tudi kratek.

Tako se potem celo leto nič ne naredi, ljudje ne dobe v društvu nič, gredo torej po gostilnah. Nazadnje niti članarine nočejo več plačevati. Kdo bo zastonj plačeval? Nekatera društva pa lahko prirejajo igre v hudi poletni vročini in takrat, ko so pota slaba in dan kratek. Ne samo v trgih in večjih vaseh, tudi po hribih. Pa imajo vendar člani čas, in prireditve so dobro obiskane.

Ne izgovarjajmo torej naše lenobe in malobrižnosti za društvo z izgovori, ki ne drže, ampak skušajmo jo odpraviti! Kadar imajo ljudje čas in voljo za krčmo, ga bodo imeli tudi za društvo, če bo to poskrbelo za primerne prireditve. Zato naj ne bo nedelje in praznika brez društvene prireditve. Da se to zgodi, naj ne bo samo skrb predsednikova ampak vseh članov, ki razumejo daše društveno gibanje.

Tudi resnosti zelo manjka po nekaterih društvih. Kadar se igra kaka šaloigra, je vedno polna društvena soba, kadar se igra žaloigra, jih je že manj, če priredi društvo predavanje, pride samo nekaj najpridnejših in precej žensk. Kadar se sliši o kaki prireditvi, vprašujejo ljudje najprej: »Ali se bomo kaj smejali?« Če pritrdiš, »tak bomo pa že prišli. To je kaj vredno, če se človek pošteno nasmeje. Take igre imam rad.« Če pa praviš, da bo kaj resnega, pa vse namrdne obraze. Izobrazujejo pa najmanj ravno veseloigre, bolj žaloigre, najbolj pa predavanja. Pri teh se vsak lahko kaj nauči, od iger imajo pa največji dobiček igralci, drugi imajo samo zabavo, ne nauče se pa ne dosti. Dobro je samo tisto društvo, kjer so predavanja ravno tako dobro obiskana kakor igre.

Društvo naj nam ne bo samo za šalo in zabavo, društo je pred vsem naša — šola.

Oče, sin in vnuki.

(Povest.)

Obrisala si je solze, ko se je ozrla po travniku. Sedemletni Janezek, zdrav in živ fant, je skakal za kobilicami. Nanj je bila ponosna, kot le more biti ponosna mati na svoje dete. Kakor bi bil Janezek zapazil, da je on posušil solze materi, je pritekel k njej.

Spomnil se je včerajšnjega dne, ko je oče prišel pijan iz Kranja, klel, tolkel in robantil po hiši, da se je Janezek kar tresel samega strahu pred očetom in da je komaj dihal za pečjo.

»Kje pa so danes oče?« je vprašal in njegov otroški obrazek je postal dokaj resnejši.

»Spet so šli v Kranj s konjem. Morda pridejo spet pijani domov in namesto, da bi prinesli štruce, bodo spet razgrajali . . . Kajne, Janezek, ti ne boš tak, ne smeš biti tak, kakor je oče; ti ne boš pijančeval, samo malo boš pil, za potrebo samo in zvečer boš prišel lepo trezen domu in vsi bomo veseli.«

Zamislila se je. Kako bi bilo lahko lepo in veselo pri hiši, če bi mož ne bil pijanec. Pomanjkanja nič, hiša je premožna, graščinica bi se lahko imenovala, če bi bila pri hiši še mir in zadovoljnost. Tako je pa napol pekel. Vsakega večera se človek boji.

Janezek jo je gledal tako razumno, kakor bi umeval natanko vse globoko materino gorje.

»Janezek, nikoli ti ga ne bom branila za potrebo. Še sama ti bom dala denar, če oče ne bo hotel, samo pijan ne smeš biti nikoli.«

* * *

Res sta dajala denar Janezku oba, oče in mati; oba sta bila ponosna na sina.

»Moj sin mora imeti vedno desetak pri sebi,« je dejal oče, »da bodo ljudje vedeli, da je naš, ki imamo vsega dovolj.« In mati je tudi rada pridala par desetic.

Janezek je postal Janez. Bil je vesel in ponosen fant, ki se je rad postavil v družbi fantov v gostilni in rad dal zanj, saj je imel denarja dovolj. Edini sin in s premožnega grunta, zakaj pa ne bi?

Res je včasih malo preveč zapravil, pa kdo bi zameril mlademu človeku, če je enkrat malo bolj vesel. Pijan pa le ni nikoli prišel domov kot stari.

Če se je začel oče kregati in groziti, da ne bo več dal denarja, da zapravi sin preveč, je potegnila mati z njim. »Sam zapije pol preveč, pijan prihaja domov, sinu ga niti za potrebo ne privošči. Pijanec je pijanec.«

Janez je pil vedno rajši in vedno bolj. Tudi to se mu je že večkrat primerilo, da se je upijanil, ampak klel in razgrajal pa le ni nikoli. Že to se je zdelo materi veliko.

»Kdo pa je danes tak, da bi ne bil nikoli pijan. Nobenega ni. Še vsak je večji pijanec kakor naš Janez in kako je naš Janez dober delavec in kako dober gospodar bo.«

Tudi gospodar je postal Janez kmalu. Oče je oslabel, poiskal sinu dobro in bogato gospodinjo in mu je izročil gospodarstvo.

Za vsak teden si je izgovoril par kron, da bo za žganje, in živež, obleko in stanovanje.

»Jaz sem, kakor sem mogel,« je rekel Janezu, »ti pa kakor veš in znaš,« in sedel je v kot.

Janez je vedel in znal tako, da so mu žena in njeni stariši morali vzeti gospodarstvo. Drugače bi ga zapil.

Njegovi ženi se godi skoro enako, kakor se je njegovi materi, samo razgraja Janez ne tako, kot je oče in pije samo, kadar ima denar, ker nima gospodarstva.

In otroke vzgaja žena ravno tako, kakor je mati Janeza. Tudi ona jim

privošči pijačo, tudi žganja jim ne brani.

»Kdor je tako skop, da nič ne pije, tudi drugače ni za nobeno rabo,« tako pravi.

In otroci rasejo, prav kakor je rasel Janez in oče in mati sta jih vesela. Ko bo Janez popolnoma izpit in zdelan, bo lahko kar sin prevzel gospodarstvo. Delaven bo, gospodaren bo in pil ga bo tudi za potrebo ali pa še bolj.

Oj te naše matere in gospodinje, koliko prestanejo in pretrpe! Kako jim jok pokvari oči!

Nič ni tako skrito, da bi ne postalo očito —

tudi dober glas Kolinske kavne primesi v korist obmejnim Slovencem se je že vsepovsod razširil. V vsaki hiši že dobiš Kolinsko kavno primes za obmejne Slovence, v kmečki kakor v mestni, v premožni kakor v nepremožni. Vsaka slovenska gospodinja jo rabi. In to ni nič čudnega. Če se vprašamo, zakaj se je Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem v kratkem času tako vdomačila in priljubila, moramo na to vprašanje dati le en odgovor: zato, ker je njena kakovost najboljša. To je glavni vzrok. Kakovost Kolinske kavine primesi v korist obmejnim Slovencem je res nedosežna. Najboljšo kavo napraviš samo z njo. Kava, kateri je pridejana Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem, se odlikuje po izbornem okusu, prijetnem vonju in lepi barvi. Ima torej tri lastnosti, ki jih pri nobeni kavi pogrešati ne moremo, in to v najvišji meri. Zato je najboljša samo tista kava, ki ji je pridejana Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem. Poleg izborne kakovosti je pa še en vzrok, veliki priljubljenosti Kolinske kavne primesi v korist obmejnim Slovencem, in to je ta okolnost, daje ta kavni pridatek edino pristno domače blago te vrste. In vrhu tega še v korist obmejnim Slovencem na prodaj. „Slovenska Straža“, ki je prevzela delo za obmejne Slovence ima od te kavne primesi redne letne dohodke, da zamore svoje plemenito delo uspešneje vršiti.

Slovenske gospodinje, ki Vam je do tega, da kupite dobro in domače blago in podpirate pri tem delo za obmejne Slovence, kupujte samo Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem. Pazite pa pri nakupu na ta napis in pa na to, da je na vsaki škatljici pritisnjen pečat Slovenske Straže. Le tako ste zagotovljena, da dobite v roko res izborno in pristno domačo Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem.

Sirolin "Roche"

se je tisočkrat preizkusil pri

pljučnem kataru

zgodnjem in zastarelem

kašlju, oslovskem kašlju *in po*

vnetju pljuč.

Prost omamljivih sredstev.

2218

Proda se iz proste roke srednje veliko **lepo posestvo na Prevolji pri Lukovici,** z vsem gospodarskim orodjem, vse v najlepšem stanu. Več se poizve pri lastniku **M. Ravnikar, Domžale.** 2922

Ceno češko posteljno perje. 2171

Kilo sivega puhenega K 2·—, boljšega K 2·40 polbelega K 3·60, belega K 4·20, prima kakor puh mehkega K 6·—, veleprima K 7·20, najboljša vrsta K 8·40. Puh siv K 6·—, bel K 12·—, najfinejši prsni puh K 14·40. Od 5 kg naprej franko. **Zgotovljene postelje** iz gostonitega rdečega inleta, pernica ali spod. blazina 180 cm dolga 116 cm široka po K 10·—, 12·—, 15·—, 18·—, 21·—. 200 cm dolga 140 cm široka po K 13·—, 15·—, 18·—, 21·—, zglavnica 80 cm dolga 58 cm široka po K 3·—, 3·50, 4·—, 90 cm dolga 70 široka po K 4·50, 5·50, 6·—. Razpošiljanje franko po povzetju od K 10·— naprej. Zamena dovoljena, za neugajajoče denar nazaj. Poizkušnje in cenovniki franko. **Artur Wollner. Lobes pri Plznu 159.** Češko.

3 vajence 15—17 let stare, ki imajo hrano in stanovanje pri gospodarju, brezplačno sprejme takoj **Avgust Repič,** sodarski mojster, **Ljubljana, Kolezijska ulica.** 2950 1

Ugodna prilika. Podpisani **prodam** iz proste roke **posestvo,** obstoječe iz trdno svoje zidane hiše, hleva in šupe, vse z opeko krito; dobro zasajen sadni vrt pri hiši. Gozda je devet oralov; njiv in travnikov pa za prereditev treh govedi in treh prašičev; posetve je za devet mernikov žita Proda se vse skupaj ali pa tudi poslopja in sadni vrt samo zase. Najlepša prilika za kakega rokodelca. **Andrej Lamovec. pošta Dobrova pri Ljubljani štev. 23.** 3061

Učenec ki ima veselje do **čevljarskega obrta,** se sprejme pri **Josipu Vider, čevljarskem mojstru, Poljanska cesta 11, Ljubljana.** 3086

Do 10 kron na dan

se lahko zasluži, kjer raste **bodičevje** (divji lorber, Ilex) **z rudečimi jagodami.** Kupuje se tudi **zelena gozdna praprot.** Natančnejša pojasnila daje **»Prvi kranjski izvoz praprotic, Vrhnika pri Ljubljani.** 3115

Le naravnost
1 tovarniške razpošiljalnice
„Sudetia“ 2532
Krnov štv. 42 (avstr. Slezija)
kupite
blago za moške in ženske obleke kakor tudi **šlesko platnino** najboljše kakovosti po najnižjih tovarniških cenah.
Ostanki zelo poceni.
Zahtevajte vzorce.
Krasne sezijske novosti.

Ceneno češko

posteljno perje

samo nova dobra kakovost
5 kg sivega, skubljenega K 9·60, 12·—, boljšega K 15·—, belega mehkega puha K 24·—, boljšega K 30·—, snežnobelega, zelo finega K 36·— do K 42·— — Razpošiljanje franko in carine proste proti povzetju. Zamena proti povrnitvi poštnih stroškov dovoljena.

D. Schnurmacher,
Taus 246 (Češko).

Najzanesljivejše in najboljše je ako se izbere iz ilust. cenika z vzorcem **postelj. perja in postelj. blaga,** ki se pošlje radevolje zastonj in franko. Prosi se naznaniti ceno perja za poskušnjo. 2826

Zastopniki in potovalci!

za obiske zasebnih prodajalcev s suknenim blagom za gospode in dame se sprejmo proti visoki proviziji event. poznejše stalno pri prvi razpoš. blaga. Ponudbe pod: **„Weltfirma 92462“ na anončno pisarno M. Dukes Nachf. Dunaj I/1.** 2714
Narav. nakup. Ustanovlj. 1870.

4000

slik vporabnih reči in daril vseh vrst ima moj najnovejši glavni cenik, katerega pošljem na zahtevanje vsakomur

zastonj

in poštnine prosto

C. in kr. dvorni založnik
Jan Konrad
Brüx št. 2761 (Češko).

Vi ste sovražnik
svojega lastnega denarja, ako kupujete že napravljen

rum
Altvater - liker
Allasch - kumnovec
itd.
Z mojo izborno
esenco
napravite si brez vsakega truda najfinejše likerje **za polovično ceno. I steklenica** zadostuje za
5 litrov 1a ruma
3 litre najfin. Altvater
3 „ „ Allasch-kumnovca
z natančn. navodilom o uporabi za samo **K 1·20**
Vse 3 steklenice skupaj samo **K 3·—.**
Posamezne steklenice samo proti naprej vposlatvi zneska tudi v znamkah, od 3 stekl. naprej tudi po povzetju franko na vsako poštno postajo. 2774

HITSCHMANN
izdelov. esenc
Humpolec na Češkem 101.
Tisoč priznalnih pisem.

Uradne ure od 9. do 12. dop. in od 2. do 5. pop.

Ustredni banka českých spořitelen
Ustred. banka čeških hranilnic.
Podružnica v TRSTU
Piazza del Ponterosse 2.

Delniška glavnica K 25,000·000.
Vlog skupaj K 113,000·000.

Vloge na knjižice: **4 1/4 %**
Premijne vloge: **5 1/4 %**
Vloge v tekočem računu in vloge fiksne najugodnejše.
Bančno trgovanje vseh vrst. 135 52—1
Oddelek za vadije in kavcije.

Uradne ure od 9. do 12. dop. in od 2. do 5. pop.

Kdor ima otroke, ta ve,

kolikokrat si isti nakopljejo pekoče mehurje, globoke rane in odtiske. Zdravniško priporočena, zdravilna krema za rane

„SIGMA“

ozdravi hitro in zabrani zastrupljenje krvi.
Dobi se samo od **deželne lekarne v Slovenski Bistrici.**
1 pušica stane K 1·20. 2222

Največja izbira

posteljnega perja

popolnoma novo oskubljeno od sivih gosi, ½ kg. K 1·40 razpošilja za poskušnjo po pošti 5 kg. tudi več, proti pošt. povzetju. 1 velika pernica s puhom K 16·—, pernica s polpuhom K 12·80, pernica s perjem K 10·—, **belo,** oskubljeno perje K 2·40, **polpuh** K 3·—, prvovrsten K 4·—, siv puh K 3·20, **zelo fini bel puh** K 8·—, vse ceneje kot drugod in **gotovo novo. Vzglavnice** nenapolnjene K 1·—, **pernice** nenapolnjene K 3·—. 2345

Prva češka zaloga posteljnega perja, oddelek na drobno **Adolf Gans, Dunaj, Hernals, Ottakringerstrasse 48—60.** Prodajalna na debelo na dvorišču desno. **Podružnici: Tiefer Graben 11 in Mariahilf, Amerligstrasse 8.**

Svarilo pred zmotami! - Prosim na ime in naslov paziti.

ADOLF GANS.

Na prodaj je majhno, 2881

lepo posestvo blizu Gradca

in elektrike, obstoječe iz pritličja in prvega nadstropja. Pri posestvu je lep vrt za zelenjavo in ima okoli dva orala; posebno ugodno je za perilnico, vrtnarijo ali katero drugo obrtno podjetje, ker leži ob vodi in električni moči. Povpraševati je pri upravi tega lista, pod **»Industrija 7.«**

Dekle z dežele

ki zna dobro šivati **se takoj sprejme** pri g.
Jos. Vidmarju, tovarnarju dežnikov, **Ljubljana,**
Pred škofijo štev. 19. 3038

Najboljša češka tvrdka.

Ceno posteljno perje!
1 kg sivega, dobrega skubljenega 2 K; boljšega 2 K 40; **prima golobelega** 2 K 80; **belega** 4 K; **belega puha** 5 K 10; **1 kg izredno finega, snežnobelega, skubljenega** 6 K 40, 8 K; **1 kg puha** 6 K, 7 K; belega puha 10 K; najfinejši prani puh 12 K. — **Pri 5 kg se pošlje franko.**

Dovršene napolnjene postelje

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaga, **1 pernica** 180 cm dolga, 120 cm široka z **2 blazinama,** vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim **posteljnim perjem** 16 K; **s polpuhom** 20 K; **s puhom** 24 K; **posamezne pernice** 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; **blazine** 3 K, 3 K 50, 4 K; **pernice** 200 cm dolge, 140 cm široke, K 13, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; **blazine** 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; **spodnje pernice** iz močnega, pasastega gradiša 180 cm dolge, 110 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 višje franko. Zamena dovoljena, za nepovoljno denar nazaj.

Cenik zastonj in franko. 2410

S. BENISCH, v Dešenici štev. 71, Češko.

Potniki v Ameriko
kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na
Simona Kmeteka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Vsakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

Vzgojišče za deklice
(internat)

čč. šol. sester v Narodni šoli Družbe sv. Cirila in Metoda v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem. V hiši je štirirazredna ljudska šola; ozira se posebno na pouk v ženskih ročnih delih. Šolsko leto se prične dne 4. novembra t. l. Plačila 26 K mesečno. — Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem. 3056

Orožje, streljivo, lovske potrebščine.

Vsako orožje je izstrelieno in nosi državni pečat za streljanje. Le najboljša kakovost in lepo izdelano blago. Jamstvo za izbor. funkcijoniranje.
Št. 100. **Lefaucheux-samokres,** kal. 7 mm. 6 strelov, za patrone s štiftom, svetlo poliran s politiranim orehovim držalom, varnostnega zaporá, dolgost 17 cm. komad **K 5·50** Isti kaliber 9 mm **K 7·50.**
Št. 101. Kaliber 7 mm, najfineje poniklan **K 6·30.** Kaliber 9 mm K **8·50.**

Patroni za samokrese:

Št. 507,	7 mm.	baše se	s krogljo,	25	kom	K	—·80
„ 509,	9 „	„	„ „	25	„	„	1·10
„ 508,	7 „	„	z zrnci,	25	„	„	1·—
„ 510,	9 „	„	„ „	25	„	„	1·25
„ 511,	7 „	„	s patroni	25	„	„	—·70
„ 512,	9 „	„	„ „	25	„	„	—·90

Največja izber vseh vrst samokresov, žepnih pištol, tercerol, pistol za gonjače in vinogradnike, Flobert-Teklings lovskih pušk, lovskih potrebščin, strelijiva itd. najdete v mojem glavnem ceniku z nad 4000 podobami, ki se pošlje vsakomur zastonj in franko.

C. in kr. dvorni založnik
JAN KONRAD razpošiljalnica v Brüxu 2752 (Češko).

Poceni nakup.

Dobro domače blago **iz tkalnice** pošiljam po povzetju vsakomur, kdor naznani kar potrebuje.

40—50 m ostankov za K 17—22.

Posebno prikladni so kot darila za bližajoči se Božič in hočem p. n. naročnikom postreči tako, da postane vsak moj odjemalec. Zajamčeno pralne tkanine v zelo lepih barvah, kanafaze, lanena platna za srajce, oksforde, krizete, šifone, brisače, tkane barhente pripravne za krila in obleke, delene, batiste, flanele cefire pripravne za bluze in obleke. Tudi zelo krasno modrikasto blago se lahko dobi v kosih 3 do 15 m.

Pišite 3000

Fr. Maršik-u, domačemu tkalcu
Češka Čerma 104 pri Nachodu (Češko).

Berite! Konec draginje!

Nova tvrdka

Josip Mysik razpošilj. sukna v Humpolcu

Največja trgovina te vrste.

Najnovejši modni ševiot	od K	3·—	višje
Sloviti loden za obleko	„	4·—	„
Najnovejši kamgarn, trpežen	„	4·—	„
Mandarine blago za zimsko obleko	„	6·—	„
Angl. raglan-ševiot	„	5·—	„
Blago za uniforme in črno salon. obleko	„	5·—	„
Ševiot in blago za damske obleke	„	2·—	„

Vzorci na zahtevo zastonj z obratno pošto.

2905—5

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

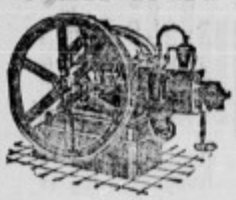

Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX/6,
Heiligenstädterstras. 83 Je.

Zaslužek!

2—4 K na dan in stalno s prevzetjem lahke pletenine doma. Edino moj stroj za hitro pletenje „Patenthebel" ima izkušene jeklene dele, plete zanesljivo nogavice, modne in športne izdelke. Predznanje nepotrebno. Poduk zastonj. Oddaljenost ne škoduje. Troški mali. Písm. garanc. trajne službe. Neodvisna eksistenca. Prospekt zastonj. Podjetje za pospeševanje domačega dela, trgov. sodn. protokol. Karl Wolf, Dunaj, Mariahilf, Nelkengasse 1/09. 1292

Ugodna prilika!

Ker imam veliko zalogo opeke, ki je izdelana še iz cenenega cementa, oddajam

cementne strešnike

(z zarezo in brez zareze)

po znižani ceni. — Cementna strešna opeka prekaša po svoji trpežnosti drugovrstne opeke ter dajem za njo vsako poljubno garancijo. 2842

: : Ivan Jelačin, Ljubljana. : :

Vsled opustitve-

naše filijalke se bode razpošiljalo blago po sledečih cenah v večji in mali množini in sicer se bodo pošiljala naročila nad K 20·— franko, za nepovoljno se denar vrne. Vsled hitrega oddajanja se lahko pošiljajo od tu navedenih predmetov vzorci kakor ceniki. Vsled natančne izvršitve naročil se prosi za hitra naročila.

680 komadov rjuh (tirolsko posteljno platno) preje K 3·20, sedaj K 2·—
960 komadov kompl. velik. flanel. rjuh preje K 2·95 sedaj K 1·98
680 komadov težkih gorkih flanel. odej prej K 4·90 sedaj K 2·70
800 komadov prešitih odej za 2 posteji, dobra volna prej K 6·90 sedaj K 5·50
3000 *m*, 100 *cm* širok, čipk. zastorov prej K 1·30 sedaj —·58 vin.
290 komadov posteljnih garnitur (fini buret) bordo ali oliv, prej K 16·50 sedaj K 9·80
280 komadov napolnjenih pernic iz rudečega Nanking blaga prej K 15·60 sedaj K 9·80
670 komadov zglavnic iz istega blaga prej K 6·90 sedaj K 3·80
1000 *m* pristnobarv. močnega oksforta prej K —·90 sedaj K —·65
170 komadov tirol. močnega platna 78 *cm* širok prej K —·70 sedaj K —·52
960 parov lepih vol. damsk. nogavic pr. K 1·70 sedaj K —·98
2000 parov volnenih nogavic prej K —·90 sedaj K —·50
680 tucatov lepih barvastih in belih žepnih robcev pol tucata prej K 1·90 sedaj K 1·—
640 komadov dežnih plaščev iz velbtodje dlake prej K 19·—, sedaj K 11·80 vsake velikosti.
1000 *m* pisan. blaga za predpasnike prej K —·90 sedaj K —·65.
9800 komadov narejenih predpasnikov iz pisanega blaga prej K 1·50 sedaj K 1·—.
70 komadov tirolskih brisač nebeljene ali bele, prej K —·90 sedaj K —·70 povesem.
1000 komadov flanelastih ali krznatih trikot srajc za gospode prej K 3·90 sedaj K 2·70.
880 komadov flanelastih srajc za dame s kratkimi rokavi K 1·70 z dolgimi rokavi K 1·95.
1200 komadov moder. kravat prej K 1·— sedaj K —·50
680 komadov velik. tržnih torbic 14 pakev dolge, prej K 1·90, sedaj K 1·—. 2979
900 komadov krznatih trikot ali parhent spod. hlač prej K 1·90 sedaj K 1·50
950 komadov hlačk za otroke prej K 1·10 sedaj K —·70.

Kaufhaus zur Südbahn
razpošiljalni oddelek
Gradec, Annenstrasse 68.

J. Krajec nasl. v Rudolfovem
tiskarna, knjigoveznica, knjigarna in prodajalna

najtopleje priporoča svoje podjetje naklonjenosti prečastite duhovščine in slavnega občinstva, posebno na Dolenjskem.

Tiskarna je opremljena moderno ter izvršuje točno, lično in cenó vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela od navadnega enobarvnega do finega večbarvnega tiska, kakor: literarna dela, brošure, šolska in društvena poročila, cerkvene, šolske, občinske, posojilnične, užitninske in vsakovrstne druge tiskovine itd. — *Vse te tiskovine ima tiskarna tudi vedno v zalogi.*

Knjigoveznica je prav dobro urejena ter zmožna tekmovati z velikimi knjigoveznicami. Sprejema v vezavo vsakovrstne knjige, molitvenike, zapisnike itd. ter rabi v to **le najboljše blago.** Odlikuje se njeno delo po izredni ličnosti, solidnosti in trpežnosti, kar dokazuje več zelo laskavih pohvalnih pisem. **Solske knjižnice, izobraževalna društva** in sploh naročila v večji množini dobijo primeren popust. Tudi **galanterijska dela** se izvršujejo v popolno zadovoljnost.

Knjigarna ima veliko **lastno zalogo** knjig kakor tudi veliko izbero leposlovnih, poučnih in zabavnih knjig ter molitvenikov. **Zaloga šolskih knjig.** Iz lastne zaloge se posebno priporočajo: ***Spisi Krištofa Šmida.*** Najbolj priporočljivo berilo za mladino. Do sedaj je izšlo 15 zvezkov; nadaljnji novi zvezki so v tisku. — ***Narodna biblioteka.*** Posebno priporočljiva za društvene knjižnice. Dosedaj je izšlo 60 zv. po 30 vin. Na splošno zahtevanje se bode Narodna biblioteka nadaljevala v kratkem; na razpolago je obilno krasnih rokopisov. — ***Tisoč in ena noč.*** Pravljice iz jutrovih dežel. Obsega 51 snopičev po 40 vin. — ***Pas sv. Jožefa.*** Lično vezano K 1·40. — ***Šmarnice.*** Premišljevanje o Srcu Marije. Napisal † P. Ladislav Hrovat. Vezana knjižica K 1·80. — ***Mati Božja Bistriška.*** Kratek popis bistriške božje poti. Spisal † P. Ladislav Hrovat. Cena samo 20 vin. — ***Hišni misijon ali duhovne vaje.*** Priredil P. Marijan Širca. V platno vezan K 1·20.

Pri večjem naročilu lastnih knjig primeren popust.

Prodajalna z vsakovrstnim papirjem, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami ter z najrazličnejšimi predmeti kot primerna darila ob vsaki priliki izpopolni podjetje **J. Krajec nasl. v Novem mestu** docelega tako, da je možno vse svoje p. n. odjemalce v vsakem oziru popolnoma zadovoljiti.

NOVA MODA 1911-1912!

Sukno za moške, volna in parhent za ženske obleke, ravnokar došlo. Cene izvanredno nizke in to le vsled tega, da se pri cenjenih odjemalcih vpeljeva. — Vzorce na željo, pošiljava poštnine prosto. — Naslov: 2974

Hedžet & Koritnik GORICA, Corso Verdi 3, Primorje.

Tovarniška zaloga platna (perila) za celo opremo (balo) nevesti!

Edini izborni priložnostni nakup za trgovce in krošnjarje z manufakturnim blagom naravnost iz tkalnice. Razpošilja se tudi zasebnikom.

40 metrov sortiranih ostankov za 18 kron.

Vse v najboljši kakovosti. **Barhent** v najmodernejših vzorcih za obleke, bluze in spodnja krila. **Flanele,** čedni vzorci za srajce in bluze. **Cefir** za barv. srajce in damska krila. **Kanafas** za posteljne prevleke v pisanih barvah. **Modrikasto blago za kuhinjske predpasnike** in obleke za dom. **Oksford** za navadne srajce za gospode in delavske srajce. **Belo platno** za životno perilo. **Dolgost ostankov 3—10 m.** Nepovoljno se zamenja. Razpošilja po povzetju **tkalnica platna JULIJ KANTOR, BABI pri Nachodu, Češko.** — Vzorci vseh drugih izdelkov zastonj in franko. 2033 Vzorci ostankov se ne razpošiljajo.

Ob suši in pomanjkanju vode so za lastnike vodnih sil

patentni vročeparni lokomobili

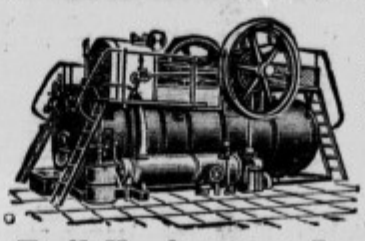

Henrika Lanz v Mannheimu

hitro v obrat spravljivi cenejši, izredno varčno delujoči, za vse vrste kuriva pripravni,

rezerva moči.

Avstrijska prodajalna pisarna:

Emil Honigmann, Dunaj IX/4, Löblichgasse 4.

Int. telefon 15.594. Obisk inženirja brezplačno. 1024

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom **Kongresni trg 19**

Daje po 4¾%

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoludne in jih obrestuje - **po 4¾%** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom **predujme** na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

2553

Dr. Fr. Dolšak l. r., zdravnik v Ljubljani, podpredsednik. **Prelat A. Kalan** l. r., predsednik. **Kanonik I. Sušnik** l. r., podpredsednik.

Avstrijska družba z omej. jamstvom za Benz-motorje, Dunaj X., Mannhartgasse 4.

Luksusavtomobili

DINAMI **BENZ** - DIESEL - - SESALNI PLINO - - BENZOL - - NASUROVO OLJE - - BENZIN - - ELEKTRO - **MOTORJI**

Kompletne Električne centrale

Tovorni in špedicijski vozovi

856

Glavno zastopstvo za Kranjsko: Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave, Ljubljana, Dunajska cesta. Istotam so motorji na ogled.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Cenarni promet do 31. decembra 1910 čez 87 milijonov kron.

Lastna glavnica K 608.996·84

Stanje vlog dne 31. decembra 1910 čez 21 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo 6

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union" za frančiškansko cerkvijo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih **100 kron čistih 4·50 kron na leto.**

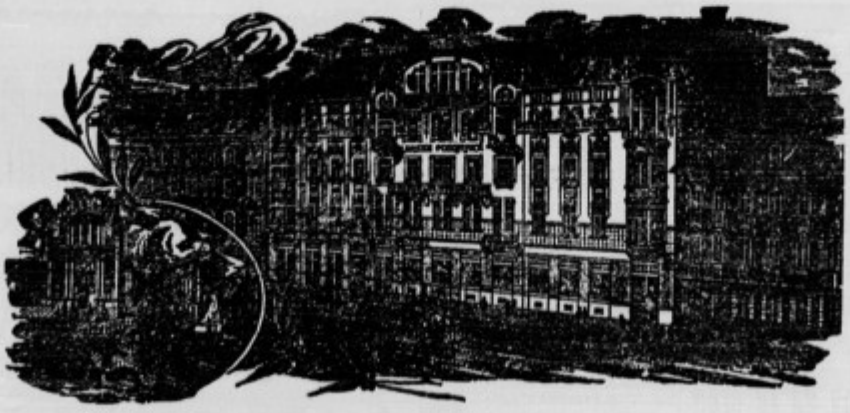

Za nalaganje po pošti so poštno-hran. položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadružnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant. eskomptirajo.

Dr. Ivan Šusteršič, predsed. **Josip Šiška,** stolni kanonik, podpredsed. Odborniki: **Anton Belec,** posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu n. L. **Fran Povše,** vodja, graščak, državni in deželni poslanec. **Anton Kobi,** deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. **Matija Kolar,** stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar,** podpredsednik, trg. in obrt. zbornice in hišni posest. v Ljubljani. **Fran Leskovic,** hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. **Ivan Pollak ml.,** tovarnar. **Karol Pollak,** tovarnar in posestnik v Ljubljani. **Gregor Šlibar,** župnik na Rudniku.